

TRANSPORTURI RUTIERE NAȚIONALE DE MĂRFURI

I. DISPOZIȚII GENERALE

Regulamentul transporturilor rutiere de mărfuri, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.773 din 20 iunie 2016, stabilește modul de organizare a transporturilor rutiere de mărfuri pe teritoriul Republicii Moldova și se aplică tuturor întreprinderilor înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova care exsercită ocupația de operator de transport rutier, precum și operatorilor de transport rutier trăini, în conformitate cu acordurile bilaterale, convențiile și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte, cu excepția:

a) persoanelor fizice care efectuează transporturi rutiere în interes personal cu vehicule rutiere deținute de acestea;

b) întreprinderilor care desfășoară activitate de transport rutier în trafic național numai cu:

- vehicule rutiere a căror viteză maximă autorizată nu depășește 40 km/h;
- vehicule rutiere utilizate de serviciile forțelor armate, de serviciile protecției civile, de pompieri și forțele responsabile de menținerea ordinii publice sau închiriate de acestea fără conducător auto, atunci când transportul intră în atribuțiile proprii ale serviciilor respective și se efectuează sub controlul acestora;
- vehicule rutiere, inclusiv cele pentru transportul necomercial de ajutor umanitar, utilizate în situații de urgență sau în operațiuni de salvare;
- vehicule rutiere specializate folosite în misiuni medicale;
- vehicule rutiere specializate pentru depanări, care acționează pe o rază de 100 km de la baza de staționare;
- vehicule de încercări rutiere pentru îmbunătățire tehnologică, reparații sau întreținere, precum și vehicule rutiere noi sau transformate care nu au fost încă puse în circulație;
- vehicule rutiere sau ansamblu de vehicule rutiere cu masă maximă autorizată ce nu depășește 3,5 tone, utilizate pentru transporturi rutiere de mărfuri în interes personal;
- vehicule rutiere comerciale care au caracter istoric și care sînt utilizate pentru transportul de persoane sau de mărfuri în interes personal;
- vehicule agricole și forestiere.

Transporturile rutiere internaționale de mărfuri se efectuează în conformitate cu tratatele și acordurile internaționale și acordurile interguvernamentale la care Republica Moldova este parte, precum și cu legislația ei națională. În cazul în care legislația națională contravine legislației internaționale, prioritate au acordurile și convențiile internaționale.

În funcție de obiectul transporturilor, transportarea unor categorii de mărfuri este reglementată în conformitate cu regulamentele speciale privind transportarea unor categorii de marfă.

Operatorii de transport rutier pot presta următoarele tipuri de servicii în domeniul transporturilor rutiere de mărfuri:

- transport rutier contra cost de mărfuri în trafic național;
- transport rutier contra cost de mărfuri în trafic internațional;
- transport rutier de mărfuri în cont propriu.

1. NOȚIUNI ȘI TERMENI

beneficiar – persoană fizică sau juridică, în folosul căreia se realizează operațiunea de transport, care achită costul transportării;

comandă de transport – solicitare scrisă, perfectată de către expeditorul mărfurilor la adresa operatorului de transport, prin care se stabilesc condițiile prelabile de efectuare a operațiunii de transport;

container – utilaj de transport (cadru, cisternă amovibilă sau alt utilaj similar):

- având un caracter permanent și fiind astfel suficient de rezistent pentru a permite utilizarea sa repetată;
- special conceput pentru a facilita transportul mărfurilor cu unul sau mai multe mijloace de transport, fără reîncărcare intermediară;
- prevăzut cu dispozitive făcându-l ușor de manipulat, în special cu ocazia transbordării dintr-un mijloc de transport în altul;
- conceput astfel încât să poată fi umplut sau golit cu ușurință; și având un volum interior de cel puțin un metru cub, precum și echipamentul și accesoriile normale ale containerului cu condiția să fi fost importate odată cu acesta; termenul „container” nu cuprinde nici ambalajele uzuale, nici vehiculele;

contract de expediție – acord încheiat în scris prin care o parte (furnizorul sau expeditorul de mărfuri) se obligă, pe contul și în numele celeilalte părți (furnizor) sau în nume propriu, să încheie un contract de transport și să efectueze actele necesare în vederea efectuării transportării, iar furnizorul se obligă să achite remunerația convenită (comision).

Furnizorul (clientul) urmează să elibereze expeditorului procură dacă aceasta este necesară pentru executarea obligațiilor contractuale;

contract de transport – acord încheiat în scris prin care transportatorul (căraușul) prestează servicii de transport, obligându-se față de cealaltă parte contractantă (expeditor sau furnizor), de a transporta marfa în punctul de destinație în modul, termenul și metoda prevăzută în contract și să o transmită destinatarului mărfurilor, indicat în factură, furnizorul sau expeditorul fiind obligat să achite transportatorului remunerația convenită;

destinatar al mărfurilor – persoana fizică sau juridică, îndreptățită de a primi marfa de la transportator, de a efectua operațiuni de manevrare, descărcare precum și alte operațiuni necesare primirii mărfii;

expeditor de mărfuri – persoana fizică sau juridică îndreptătită, în conformitate cu prevederile contractului de expediție, de a dispune de marfă pentru transmiterea acesteia transportatorului și efectuarea operațiunilor de manevrare, încărcare, fixare, precum și alte operațiuni necesare transportării mărfii;

furnizor de mărfuri – persoana fizică sau juridică, proprietar al mărfurilor, îndreptătită de a dispune de marfă pentru transmiterea acesteia transportatorului sau expeditorului și efectuarea operațiunilor de manevrare, încărcare, fixare, precum și alte operațiuni necesare transportării mărfii;

loc de marfă – spațiu în habitaclul marfar al vehiculului, antrenat în operațiunea de transport, destinat pentru plasarea unui lot distinct de marfă, în cazul transportării în regim de grupaj;

mărfuri (încărcături) transportate – bunuri mobile, obiecte și alte valori care fac obiectul unei operațiuni de transport;

menghină – dispozitiv de prindere a sigiliilor, alcătuit din două fălci și dintr-un șurub cu manivelă, cu ajutorul căruia se efectuează apropierea și depărtarea fălcilor;

operator de transport rutier – persoană fizică sau juridică care efectuează transport rutier, contra plată, cu vehicule rutiere deținute în proprietate, locațiune sau cu titlu de leasing și este supusă regimului de licențiere;

redirijarea mărfurilor – transportarea mărfurilor către altă destinație sau destinatar, în cazul în care modificările au intervenit după începerea operațiunii de transport, în procesul de derulare a acestuia, din motive independente de voința operatorului de transport;

staționarea neproductivă a mijlocului de transport – intervalul de timp din momentul când operatorul de transport a pus la dispoziția furnizorului sau expeditorului mijlocul de transport pînă la momentul când începe procesul de încărcare sau descărcare a mărfurilor;

transport în regim de grupaj – operațiune de transport prin care colectorul se interpune între furnizorul sau expeditorul de mărfuri și firma de transport, colectând colete mai mici pînă la obținerea unei cantități mai mari formînd loturi de marfă, transportarea cărora asigură o utilizare eficientă a capacității de transportare a unităților de transport și pe care apoi le transportă la destinație;

valoarea mărfurilor – valoarea în vamă a mărfurilor folosite în producție la momentul importului, în cazul în care această valoare este necunoscută și nu poate fi determinată, valoarea mărfurilor va fi primul preț achitat pentru acele mărfuri în țara unde a avut loc prelucrarea;

scrisoare de trăsură – document tipizat care însoțește marfa, eliberat de furnizorul sau expeditorul de mărfuri, prin care se constată încheierea contractului de transport de mărfuri, acesta servește ca document doveditor asupra conținutului

contractului de transport și ca certificat de recepție, când a fost preluată marfa la furnizorul sau expeditorul de mărfuri și când s-a livrat către destinatar.

2. ORGANIZAREA TRANSPORTURILOR RUTIERE DE MĂRFURI

Operatorii de transport rutier își organizează activitatea de sine stătător, în baza cererii și ofertei pentru serviciile de transport rutier de marfă.

Operatorii de transport rutier primesc mărfurile la transport în baza contractelor de transport, încheiate cu furnizorii sau expeditorii de mărfuri, destinatarii mărfurilor sau reprezentanții legali ai acestora. Ei vor asigura transportul mărfurilor conform condițiilor prevăzute în contract, cu excepția circumstanțelor de forță majoră sau caz fortuit asupra cărora părțile convin reciproc la încheierea contractului.

Conform contractului de transport operatorul de transport se obligă, în termenul stabilit, să primească, iar expeditorul (furnizorul) de mărfuri sau destinatarul mărfurilor să prezinte sau să recepționeze spre sau de la transportare mărfurile în volumul convenit.

Operatorul de transport poate încheia contracte de transport al mărfurilor cu orice persoană fizică sau juridică care nu are calitatea de furnizor, expeditor sau destinatar al mărfurilor. Într-o astfel de situație, persoana fizică sau juridică în cauză este beneficiar și dispune de drepturi, își asumă obligații și răspunderea, prevăzute pentru expeditorii de mărfuri și destinatarii mărfurilor.

În cazul relațiilor contractuale între furnizorii sau expeditorii de mărfuri (destinatarii mărfurilor) și operatorii de transport, furnizorii sau expeditorii de mărfuri (destinatarii mărfurilor) prezintă, în scris, comanda de transportare a mărfurilor, operatorului de transport. În cazul unei comenzi urgente operatorul de transport poate primi cererea în formă verbală sau prin alte mijloace de comunicare (fax, e-mail).

Modificarea și completarea cererilor se efectuează prin acordul părților.

Transportul rutier de mărfuri este un proces complex, care poate include, în totalitate sau în parte, conform specificului de transportare, următoarele operațiuni:

- primirea mărfurilor spre transportare;
- marcarea mărfurilor;
- sigilarea încărcăturilor;
- încărcarea și descărcarea mărfurilor;
- perfectarea documentelor de transport;
- eliberarea mărfurilor;
- redirijarea mărfurilor;
- achitarea serviciilor de transport.

3. PRIMIREA MĂRFURILOR SPRE TRANSPORTARE

Tipul și numărul mijloacelor de transport necesare pentru efectuarea transportului de mărfuri, specificul acestor mărfuri, precum și itinerarul vor fi menționate în contractul de transport.

Operatorul de transport este obligat să pună la dispoziția furnizorului sau expeditorului de mărfuri pentru încărcare mijlocul de transport prevăzut, în stare bună, care corespunde cerințelor pentru transportarea mărfurilor de categoria respectivă, normelor sanitare și de protecție a mediului înconjurător, în termenul stipulat în contractul de transport.

Punerea la dispoziție a unui mijloc de transport, ce nu poate fi utilizat pentru transportarea mărfii prevăzute în contract, echivalează cu nerespectarea obligațiilor contractuale.

În cazul refuzului furnizorului sau expeditorului de mărfuri, de a utiliza vehiculul prezentat de către operatorul de transport se perfectează un act, în formă scrisă, în care sînt expuse pretențiile furnizorului sau expeditorului și care, în termen de maximum 3 zile lucrătoare, este prezentat operatorului de transport pentru înlăturarea deficiențelor menționate sau înlocuirea unității de transport.

Actul de refuz va conține, în mod obligatoriu, datele furnizorului sau expeditorului de mărfuri, datele operatorului de transport, datele privind mărfurile ce urmează a fi transportate, cerințele înaintate față de unitatea de transport, conform contractului, pretențiile furnizorului sau expeditorului față de unitatea de transport prezentată, data întocmirii. Acesta este perfectat în două exemplare, cîte unul pentru furnizorul sau expeditorul de mărfuri și operatorul de transport rutier.

Furnizorul sau expeditorul de mărfuri este obligat să asigure pregătirea, ambalarea, marcarea și încărcarea mărfurilor pe sau în caroseria vehiculului în termenul convenit cu operatorul de transport, dacă contractul de transport nu prevede altfel.

Dacă furnizorul sau expeditorul de mărfuri prezintă la transport marfă neprevăzută în contract sau indică alt punct de destinație, operatorul de transport este în drept să refuze transportarea. În acest caz, dacă contractul nu prevede altfel, furnizorul sau expeditorul va acoperi cheltuielile suportate de operatorul de transport pentru prezentarea unității de transport, la punctul de încărcare.

Furnizorul sau expeditorul de mărfuri nu are dreptul să prezinte, iar operatorul de transport să primească mărfurile spre transportare în cazurile în care:

- asupra mărfurilor nu este perfectată factura;
- mărfurile necesită condiții speciale de transportare, fără asigurarea acestor cerințe.

Pentru prezentarea mărfurilor a căror transportare necesită măsuri deosebite de

precauție, cu indicarea greșită în documentele de însoțire a denumirii ori proprietăților lor, precum și neprezentarea pentru astfel de mărfuri a documentelor ce confirmă respectarea regulilor vamale, administrative și sanitare, furnizorul sau expeditorul de mărfuri va repara prejudiciul cauzat operatorului de transport. În acest caz, furnizorul sau expeditorul va acoperi cheltuielile suportate de operatorul de transport pentru prezentarea unității de transport la punctul de încărcare, dacă contractul de transport nu prevede altfel.

Furnizorul sau expeditorul de mărfuri (destinatarul mărfurilor) este obligat să repare operatorului de transport prejudiciul cauzat de deteriorarea mijlocului de transport, ca urmare a ambalării sau fixării incorecte a mărfurilor de către furnizorul sau expeditorul de mărfuri (destinatarul mărfurilor) la încărcarea și/sau descărcarea lor.

Valoarea despăgubirilor este stabilită de către operatorul de transport în baza evaluării deteriorărilor, rezultatele fiind menționate într-un act care va fi semnat de operatorul de transport și furnizorul sau expeditorul de mărfuri.

În cazul depistării deteriorării la punctul de destinație, actul poate fi semnat și de către destinatar, dacă dispune de acordul furnizorului sau expeditorului de mărfuri. În cazul dezacordului furnizorului sau expeditorului de mărfuri (destinatarului) cu rezultatele evaluării operatorului de transport, acesta este în drept să solicite efectuarea unei evaluări independente, care va fi efectuată în termen de maximum 3 zile lucrătoare de la momentul depistării. Cheltuielile pentru evaluarea independentă vor fi suportate de partea care a solicitat această evaluare.

Însoțirea mărfurilor poate fi organizată de furnizorul sau expeditorul de mărfuri și/sau destinatarul acestora, precum și de operatorul de transport rutier, conform prevederilor contractului încheiat.

La primirea mărfurilor spre transportare conducătorul mijlocului de transport prezintă furnizorului sau expeditorului de mărfuri actul de identitate (cu acordul părților).

Operatorii de transport, la înțelegerea cu furnizorii sau expeditorii de mărfuri (destinatarii), pot transporta mărfuri cu valoarea declarată.

Pentru transportarea mărfurilor cu valoarea declarată de la furnizorii sau expeditorii (destinatarii) de mărfuri poate fi percepută o plată suplimentară, mărimea căreia se va stabili prin acordul părților contractului de transport.

La prezentarea spre transportare a mărfurilor cu valoarea declarată, furnizorul sau expeditorul de mărfuri este obligat să perfecteze lista detaliată a mărfurilor, conform formei stabilite în contractul de transport, în trei exemplare. Un exemplar al listei rămâne la furnizorul sau expeditorul de mărfuri, al doilea la operatorul de transport, iar al treilea se anexează la marfă și se transmite destinatarului.

Furnizorul sau expeditorul de mărfuri este obligat să declare valoarea

următoarelor mărfuri:

- metale prețioase și articole din acestea, pietre prețioase, obiecte de artă, tablouri, obiecte de anticariat, lucrări de artă, covoare, mașini experimentale, utilaj și dispozitive, la care prețurile nu sînt aprobate;
- obiecte de uz casnic.

Valoarea declarată nu trebuie să depășească costul real al mărfurilor. În cazul divergențelor dintre operatorul de transport și furnizorul sau expeditorul de mărfuri valoarea mărfurilor este determinată prin expertiză. Costul acestor servicii urmează a fi suportat de către partea care solicită evaluarea.

La predarea de către furnizorul sau expeditorul de mărfuri și recepționarea de către operatorul de transport a mărfurilor transportate în vrac, turnate, lichide și în containere, trebuie să fie determinată și indicată, în factură, greutatea acestor mărfuri.

Mărfurile în ambalaj și per unitate se recepționează pentru transportare, indicîndse, în factură, greutatea mărfurilor și numărul de locuri. Greutatea mărfurilor în ambalaj și per unitate se determină de către furnizorul sau expeditorul de mărfuri pînă la prezentarea lor spre transportare și se indică pe fiecare lot de marfă. Greutatea totală a mărfurilor se determină prin cântărirea sau sumarea greutății indicate pe fiecare lot de marfă.

Determinarea greutății mărfurilor se efectuează în comun de către furnizorul sau expeditorul de mărfuri și operatorul de transport cu ajutorul mijloacelor tehnice, prezența acestora este asigurată de către furnizorul sau expeditorul de mărfuri. Mijloacele tehnice de cântărire trebuie să fie omologate și supuse controlului metrologic.

Mărfurile, care au greutatea marcată brută sau netă, nu se supun recîntării.

Operatorul de transport rutier în lipsa semnelor de deschidere a ambalajului, recepționează aceste mărfuri de la furnizorul sau expeditorul de mărfuri în conformitate cu greutatea indicată pe marcaj.

Dacă se prezintă loturi de marfă de o mărime standard la adresa unui destinatar de mărfuri, indicarea greutății pe fiecare lot de marfă nu este obligatorie, cu excepția cazurilor cînd standardele naționale prevăd indicarea obligatorie a greutății brute și nete.

Cantitatea mărfurilor necomerciale se determină conform actelor de măsurare (cîntărire). În cazul transportării în masă a pămîntului sau a altor mărfuri, determinarea cantității acestora poate fi efectuată prin măsurarea geodezică.

În cazul transportării mărfurilor în vrac, în cantități mari, actul măsurării (cîntării) se perfectează în baza cîntării de control a 5-10 mijloace de transport, după ce se determină greutatea medie a mărfurilor într-un mijloc de transport de marca respectivă.

La modificarea proprietăților mărfurilor sau altor condiții de transportare, la

cererea operatorului de transport, furnizorul, expeditorul sau destinatarul de mărfuri efectuează din nou cântărirea sau determinarea de control a greutății volumetrice a mărfurilor. Costul acestor servicii urmează a fi suportat de către partea care solicit recântărirea.

Operatorul de transport, furnizorul, expeditorul sau destinatarul de mărfuri nu este în drept să refuze cântărirea sau determinarea repetată a greutății volumetrice a mărfurilor.

Mărfurile ce necesită ambalaj suplimentar pentru a fi protejate de pierdere, alterare și deteriorare în timpul transportării trebuie prezentate la transport în ambalaj integru, care corespunde standardelor naționale sau condițiilor tehnice, care asigură integritatea lor deplină.

Furnizorul sau expeditorul de mărfuri poartă răspundere pentru toate consecințele ambalării defectuoase a mărfurilor (spargere, rupere, deformare, scurgere), precum și folosirii ambalajului, care nu corespunde proprietăților mărfurilor, greutății lor sau standardelor naționale și condițiilor tehnice stabilite.

Mărfurile periculoase sunt primite la transportare de către operatorul de transport în modul și în cazurile prevăzute de Hotărîrea Guvernului nr.672 din 28 mai 2002 „Cu privire la efectuarea transporturilor de mărfuri periculoase pe teritoriul Republicii Moldova”.

Mărfurile grele și agabaritice sînt primite la transportare de către operatorul de transport în modul și în cazurile prevăzute de Hotărîrea Guvernului nr. 1073 din 1 octombrie 2007 „Pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea, controlul și efectuarea pe drumurile publice a transporturilor cu greutate și/sau dimensiuni ce depășesc limitele admise”.

Încărcarea mărfurilor în autovehicule, fixarea, acoperirea și legarea mărfurilor se execută de către furnizorul sau expeditorul de mărfuri, iar descărcarea lor din autovehicule, scoaterea dispozitivelor de fixare și a mijloacelor de acoperire – de către destinatarul de mărfuri, dacă contractul de transport nu prevede altfel.

Se interzice transportarea mărfurilor în vrac, vraf, în betoniere sau alte forme fără asigurarea acoperirii, fixării, într-un volum sau cantitate excesivă, în vederea evitării scurgerii necontrolate sau căderii din compartimentul marfar, creînd situații periculoase în trafic.

Operatorul de transport execută deschiderea și închiderea caroseriei autovehiculelor și gurilor de acces ale cisternelor, coborîrea și ridicarea furtunurilor din gurile de acces ale cisternelor, conectarea și deconectarea furtunurilor.

Responsabilitatea pentru încărcarea și descărcarea mărfurilor se va stabili conform prevederilor contractului de transport.

În cazul participării conducătorului mijlocului de transport la încărcare sau

descărcare el primește încărcătura de la bordul autovehiculului la încărcare și o predă la bordul autovehiculului la descărcare.

În cazul în care operatorul de transport, de comun acord cu furnizorul sau expeditorul (destinatarul) de mărfuri, își asumă executarea lucrărilor de încărcare/descărcare, operatorul de transport poartă răspundere pentru deteriorarea sau defectarea mărfurilor la încărcare și descărcare, care a avut loc din vina lui.

Furnizorii sau expeditorii de mărfuri și destinatarii mărfurilor sînt obligați să aibă căi de acces de la drumurile publice spre punctele de încărcare și descărcare, care să asigure mișcarea fără obstacole și în siguranță a mijloacelor de transport rutiere și manevrarea lor liberă, în orice moment al procesului de transportare.

Furnizorul sau expeditorul de mărfuri și operatorul de transport la transportarea mărfurilor sunt obligați, în limita volumului de mărfuri indicat în cererea furnizorului sau expeditorului (destinatarului), să efectueze încărcarea vehiculului, utilizînd pe deplin capacitatea lui, însă nedepășind capacitatea lui de ridicare.

La transportarea în masă a mărfurilor ușoare (inclusiv a celor agricole) operatorul de transport este obligat să asigure utilizarea mai eficientă a capacității de ridicare a mijlocului de transport.

Mărfurile grele fără ambalaj trebuie să aibă dispozitive speciale pentru legarea cu cabluri de tipul: proeminente, carcase, ochiuri de prindere.

La transportarea pe suporturi mărfurile se aranjează în așa mod ca să fie posibil controlul cantității fără a le schimba poziția pe suporturi și fixajul (cu excepția suporturilor închise de tipul lăzilor transportate sub sigiliile furnizorilor sau expeditorilor de mărfuri).

Mărfurile trebuie să fie aranjate în caroseria mijlocului de transport și fixate sigur, în așa mod ca să nu se deplaseze, să nu cadă, să nu fie sprijinite de uși, să nu se deterioreze încărcătura în timpul transportării, de asemenea, să fie asigurată integritatea vehiculului la încărcare, descărcare și pe parcurs. Se interzice fixarea mărfurilor cu ajutorul cuielor, scoabelor și altor mijloace, care deteriorează vehiculul.

Dispozitivele necesare pentru încărcare și transportare, materialele auxiliare (capre, suporturi, tarabe, fire metalice, panouri de protecție) trebuie să fie puse la dispoziție și instalate de către furnizorul sau expeditorul de mărfuri și scoase de către destinatarul de mărfuri.

Prelata, frînghia pentru acoperirea și legarea mărfurilor sunt prezentate de către operatorul de transport cu achitarea conform tarifelor contractuale.

Utilarea și dotarea suplimentară a vehiculelor pentru transportarea unor anumite mărfuri poate fi efectuată de către furnizorul sau expeditorul (destinatarul) de mărfuri doar cu acordul operatorului de transport, aceste lucrări urmînd a fi specificate în clauzele contractului de transport.

Furnizorul sau expeditorul (destinatarul) de mărfuri achită costul reutilării

speciale a caroseriei autovehiculului, executate la cererea lui.

Toate dispozitivele ce aparțin furnizorului sau expeditorului de mărfuri se transmit de către operatorul de transport destinatarului de mărfuri împreună cu încărcătura sau se restituie de către el furnizorului sau expeditorului de mărfuri, în conformitate cu indicațiile din factură și din cont propriu.

Conducătorul mijlocului de transport este obligat să controleze conformitatea stivuirii și fixării mărfurilor în mijlocul de transport cu cerințele siguranței circulației rutiere și asigurării integrității mijlocului de transport. Furnizorul sau expeditorul de mărfuri, la cererea conducătorului mijlocului de transport, este obligat să înlăture deficiențele depistate la stivuirea și fixarea mărfurilor. Dacă cerințele privind înlăturarea deficiențelor depistate nu sînt îndeplinite, conducătorul mijlocului de transport este obligat să consemneze acest fapt în toate exemplarele documentelor de însoțire a mărfurilor și să refuze efectuarea operațiunilor de transport.

Conducătorul mijlocului de transport este obligat să controleze corespunderea gabaritelor mărfurilor conform prevederilor Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009, precum și fixarea, legarea mărfurilor, care exclude deplasarea încărcăturii în afara caroseriei sau căderea ei din caroserie. În cazul mărfurilor transportate în vrac caroseria se va acoperi cu prelată.

Furnizorul sau expeditorul de mărfuri (destinatarul mărfurilor) este obligat să asigure controlul asupra respectării regulilor tehnicii securității la executarea lucrărilor de încărcare-descărcare și poartă răspundere pentru accidente cauzate de nerespectarea acestor reguli.

La executarea lucrărilor de încărcare-descărcare de către operatorul de transport, obligațiile de asigurare a controlului asupra respectării regulilor tehnicii securității la efectuarea lucrărilor de încărcare-descărcare, precum și responsabilitatea pentru accidente survenite ca urmare a nerespectării acestor reguli, revine operatorului de transport.

Termenele de încărcare pe autovehicule (remorci și semiremorci) și descărcare a mărfurilor, precum și termenele executării operațiunilor suplimentare ce țin de încărcarea și descărcarea mărfurilor se stabilesc la înțelegerea părților și se stipulează în clauzele contractului.

În cazul nerespectării, de către una dintre părți, a termenelor stabilite în contract, cealaltă parte este în drept să solicite achitarea unor despăgubiri, care se vor calcula sub formă de procent din valoarea contractului de transport. Valoarea procentuală a despăgubirilor este stabilită la momentul semnării contractului de transport și urmează a fi stabilită în clauzele contractuale.

Timpul sosirii autovehiculului pentru încărcare se calculează din momentul

prezentării de către conducătorul mijlocului de transport a foii de parcurs în punctul de încărcare, iar timpul sosirii autovehiculului pentru descărcare – din momentul prezentării de către conducătorul mijlocului de transport a facturii în punctul de descărcare.

În cazul existenței în punctele de încărcare și descărcare (cu excepția stațiilor de cale ferată) a drumurilor de intrare sau a punctelor de control și trecere, timpul sosirii autovehiculului pentru încărcare sau descărcare se calculează din momentul prezentării de către conducătorul mijlocului de transport a foii de parcurs sau a facturii furnizorului sau expeditorului sau destinatarului de mărfuri la poarta de intrare sau la punctul de control și trecere.

Încărcarea și descărcarea se consideră încheiate după transmiterea facturii către conducătorul mijlocului de transport, vizând mărfurile încărcate sau descărcate.

Timpul parcursului autovehiculului de la poartă sau punctul de control și trecere până la locul de încărcare sau descărcare și înapoi se exclude la calcularea timpului aflării autovehiculului la încărcare sau descărcare pe teritoriul unde are loc încărcarea/descărcarea.

În cazul sosirii autovehiculului pentru încărcare înainte de timpul stabilit autovehiculul se consideră sosit pentru încărcare la timpul convenit, dacă furnizorul sau expeditorul de mărfuri nu-l va primi spre încărcare din momentul sosirii efective.

Timpul sosirii și plecării autovehiculului pentru încărcare (descărcare), precum și timpul staționării autovehiculului (ore, minute) se confirmă în facturi prin semnătura și ștampila furnizorului sau expeditorului (destinatarului) de mărfuri.

4. PERFECTAREA DOCUMENTELOR DE TRANSPORT

Pentru transportul de mărfuri se perfectează foaia de parcurs (după caz), la care se anexează scrisoarea de trăsură (factura), în cazul transporturilor internaționale scrisoarea de transport (prevăzută de Convenția referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele (Convenția C.M.R.), la care Republica Moldova a aderat prin Hotărîrea Parlamentului nr.1318-XII din 2 martie 1993 privind aderarea Republicii Moldova la unele convenții internaționale) și autorizațiile internaționale, după caz.

Furnizorilor sau expeditorilor (destinatariilor) de mărfuri li se interzice să expedieze (primească), iar agenților de transport să primească pentru transportare mărfurile fără a avea perfectate documentele de transport. Furnizorii sau expeditorii (destinatarii) de mărfuri poartă răspundere pentru datele eronate, inexacte și incomplete din factură.

Documentele de plată, perfectate conform foilor de parcurs fără anexarea

facturilor, precum și în cazul prezentării de către conducătorul mijlocului de transport a foii de parcurs cu anexarea facturilor perfectate incorect sau necompletate, nu trebuie să fie prezentate pentru achitare beneficiarului pentru transportul rutier, cu excepția cazurilor:

- când la transportarea mărfurilor necomerciale este imposibilă evidența prin măsurare, cântărire, măsurare geodezică (curățarea teritoriului de gunoi, transportarea

mărfurilor pe teritoriul întreprinderilor și șantierelor etc.);

- transporturilor de mărfuri pe teritoriul uzinei, șantierului, depozitului;
- utilizării autovehiculului pentru deservirea liniilor de telecomunicație și transmisie de curent electric, conductelor de petrol și gaze, transportarea poștei și presei periodice în intravilanul orașului, precum și pentru lucrările de cercetări științifice, geologice, filmări, precum și în cazul calamităților naturale.

Facturile și foile de parcurs ale autovehiculului sînt documente cu regim special, prevăzute cu însemne de protecție.

Factura se perfectează și se completează în conformitate cu prevederile aprobate de către Ministerul Finanțelor.

5. PREDAREA MĂRFURILOR

Operatorul de transport predă mărfurile în punctul de destinație, indicat în factură. Destinatarul mărfurilor este obligat să asigure recepționarea mărfurilor și descărcarea autovehiculului în termenul stipulat în contractul de transport.

Eliberarea mărfurilor către destinatarul de mărfuri în punctul de destinație conform greutății și numărului de locuri se efectuează în același mod, în care a fost recepționată de la furnizorul sau expeditorul de mărfuri (cântărire, măsurare, numărarea locurilor).

Mărfurile sosite în autovehicule, remorci, secții ale autovehiculelor, containere și cisterne intacte cu sigiliile furnizorului sau expeditorului de mărfuri, se predau destinatarului mărfurilor fără controlul greutății și stării mărfurilor și numărului de locuri de marfă.

La transportarea pămîntului, a zăpezii și a altor încărcături în vrac cînd nu este posibilă determinarea cantității acesteia prin măsurare, cântărire, operatorii de transport pot fi scutiți de obligația de a preda încărcătura destinatarului mărfurilor, conform condițiilor stipulate în contract.

Predarea către destinatar a mărfurilor, transportate de la stațiile de cale ferată, din porturi și debarcadere, se efectuează de către operatorii de transport în același mod în care au fost primite de la stația de cale ferată, port, debarcader.

Mărfurile în ambalaj și per unitate, recepționate spre transportare conform

greutății standard sau greutatea indicată pe fiecare loc de marfă, se eliberează destinatarului în punctul de destinație fără cântărire, cu numărarea locurilor și controlul greutății și stării mărfurilor doar în locurile deteriorate.

Dacă destinatarul de mărfuri nu dispune de cântare pentru autovehicule, încărcăturile transportate în vrac, sosite fără semne de lipsă, se eliberează fără a se controla greutatea.

În cazul efectuării transporturilor rutiere în trafic național, la determinarea cantității de mărfuri prin cântărire, operatorul de transport nu poartă răspundere materială, dacă diferența dintre greutatea lor din punctul de plecare și cea din punctul de destinație nu depășește standardele și normele de pierderi naturale, pentru categoria respectivă de mărfuri.

Dacă în timpul controlului greutății, numărului de locuri de marfă sau stării mărfurilor, în punctul de destinație s-a descoperit lipsa, alterarea sau deteriorarea mărfurilor sau dacă aceste circumstanțe sînt fixate într-un act întocmit pe parcursul transportării, operatorul de transport este obligat să determine volumul mărfurilor lipsă, alterate sau deteriorate.

În cazul în care este necesară efectuarea expertizei, în scopul stabilirii mărimii sau cauzei lipsei, alterării sau deteriorării mărfurilor și sumei cu care s-a redus costul lor, operatorul de transport, din proprie inițiativă sau la cererea destinatarului de mărfuri, invite specialiștii respectivi Costul acestor servicii urmează a fi suportat de către partea care solicită evaluarea.

Dacă operatorul de transport refuză să invite expertul, pe acesta din urmă este în drept să-l invite destinatarul, anunțînd operatorul de transport despre data și locul expertizei.

Până la sosirea expertului, destinatarul de mărfuri este obligat să asigure păstrarea cuvenită a mărfurilor, care exclude alterarea ulterioară. Expertiza se efectuează în prezența reprezentantului operatorului de transport și destinatarului de mărfuri, după caz, și a furnizorului sau expeditorului. În cazul lipsei uneia dintre părțile înștiințate despre expertiză, ultima se efectuează în lipsa ei și actul se declară valabil. Rezultatele expertizei se fixează într-un act. Actul expertizei se semnează de către expert și persoanele care au asistat la efectuarea expertizei.

Operatorul de transport, furnizorul, expeditorul și destinatarul de mărfuri pot solicita o expertiză repetată. În cazul dat, cheltuielile pentru expertiză sînt suportate de partea, din vina căreia a avut loc lipsa, alterarea sau deteriorarea mărfurilor.

În cazul transporturilor naționale, destinatarul mărfurilor este obligat să primească de la operatorul de transport încărcătura furnizată. În cazul sosirii mărfurilor, furnizarea căroră nu este prevăzută în contractul de transport, destinatarul de mărfuri recepționează aceste mărfuri pentru păstrare, asumînd-și responsabilitatea. Primirea încărcăturii se certifică prin semnătură și ștampilă.

Destinatarul de mărfuri poate refuza recepționarea mărfurilor doar în cazul când

calitatea încărcăturilor, în urma alterării sau deteriorării, pentru care operatorul de transport poartă răspundere, s-a schimbat în măsura în care se exclude posibilitatea utilizării depline sau parțiale a mărfurilor.

În cazul imposibilității de a preda destinatarului mărfurile transportate în trafic interurban, din motive independente de voința operatorului de transport, furnizorul sau expeditorul de mărfuri este obligat să stabilească pentru operatorul de transport un alt punct de destinație a încărcăturii.

În cazul în care operatorul de transport nu are posibilitate de a transporta mărfurile pînă la un alt punct de destinație, el poate să refuze aceste transporturi, înștiințînd despre aceasta expeditorul și destinatarul mărfurilor. În acest caz, operatorul de transport restituie încărcătura furnizorului sau expeditorului de mărfuri. Cheltuielile suplimentare datorate acestui fapt (parcursul și staționarea neproductivă a vehiculului, păstrarea mărfurilor etc.) sunt suportate de către furnizorul sau expeditorul de mărfuri.

Dacă produsele perisabile, transportate în trafic interurban nu pot fi predate destinatarului de mărfuri, iar expeditorul de mărfuri nu a indicat destinatarul nou, încărcătura poate fi predată spre realizare altui agent economic, acesta fiind coordonat cu expeditorul mărfurilor.

În cazul lipsei acordului furnizorului sau expeditorului de mărfuri, pentru neadmiterea alterării, încărcătura poate fi predată spre realizare altui agent economic, cu perfectarea actelor necesare și transmiterea acestora furnizorului sau expeditorului de mărfuri.

După descărcarea mărfurilor, autovehiculele și containerele trebuie să fie curățate de către destinatarul mărfurilor de resturi de încărcătură, iar după transportarea animalelor, păsărilor, produselor animaliere crude, produselor perisabile destinatarul de mărfuri este obligat să spele vehiculul și, în caz de necesitate, să efectueze dezinfectarea lui.

Operatorul de transport poate, de comun acord cu furnizorul sau expeditorul de mărfuri sau destinatarul mărfurilor, să-și asume contra plată executarea lucrărilor de curățare, spălare și dezinfectare a platformei (caroseriei) murdărite a autovehiculului sau containerului.

6. REDIRIJAREA MĂRFURILOR

În cazul refuzului destinatarului de a primi mărfurile transportate, din motive independente de voința operatorului de transport, mărfurile se redirijează de către expeditorul de mărfuri altui destinatar, sau se restituie furnizorului sau expeditorului de mărfuri. În aceste cazuri costul transportării mărfurilor în ambele direcții, precum și amenda pentru staționarea neproductivă a autovehiculului, se achită de către expeditorul de mărfuri. Destinatarul de mărfuri este obligat să facă

înscrierea în factură despre refuzul de a primi mărfurile, prin semnătură și șampilă.

Furnizorul sau expeditorul este obligat să aducă la cunoștința operatorului de transport noul punct de destinație, în cazul când, din motive independente de voința operatorului de transport, marfa transportată nu poate fi predată destinatarului.

În cazul în care operatorul de transport nu poate transporta mărfurile pînă la un alt punct de destinație, el este în drept să refuze aceste transporturi, înștiințînd despre aceasta destinatarul de mărfuri și expeditorul. În acest caz, operatorul de transport restituie marfa furnizorului sau expeditorului de mărfuri. Cheltuielile suplimentare datorate acestui fapt (parcursul și staționarea neproductivă a vehiculelor, păstrarea mărfurilor) sînt calculate conform clauzelor contractuale.

Dispoziția furnizorului sau expeditorului de mărfuri de redirijare a mărfurilor, adresată operatorului de transport, se perfectează obligatoriu în formă scrisă și conține următoarele date:

- numărul primei comenzi și a facturii;
- adresa destinației inițiale;
- denumirea destinatarului de mărfuri inițial;
- adresa destinației noi;
- denumirea destinatarului de mărfuri nou;
- cauzele redirijării.

Conform înțelegerii între furnizorul sau expeditorul de mărfuri și operatorul de transport, dispoziția de redirijare a mărfurilor poate fi transmisă prin telefon cu indicarea tuturor datelor enumerate și confirmarea ulterioară, în scris sau în formă electronică, prin certificarea cu semnătura electronică.

Dispoziția furnizorului sau expeditorului de mărfuri de redirijare a mărfii poate fi îndeplinită doar pentru toată marfa enumerată sau indicată în factură.

Redirijarea mărfurilor agabaritice poate fi autorizată doar după primirea de către furnizorul sau expeditorul de mărfuri a acceptului în scris, de la organele care au autorizat transportul. Pentru a nu tergiversa operațiunea de transport, se permite prezentarea acceptului prin alte mijloace de comunicare (fax, e-mail) cu prezentarea ulterioară a acestuia, în original.

7. PLATA PENTRU TRANSPORTURI

La efectuarea transporturilor rutiere de mărfuri tarifele se stabilesc liber, pe baza cererii și ofertei, după cum convin părțile, la încheierea contractului de transport.

Modul și termenele de efectuare a achitărilor pentru serviciile de transportare a mărfurilor vor fi specificați în contractul de transport.

Achitarea definitivă pentru transporturile de mărfuri se efectuează de către

furnizorul sau expeditorul (destinatarul) de mărfuri în baza facturii fiscale emise de operatorul de transport rutier.

În cazul în care contractul de transport nu prevede altfel, temei pentru perfectarea contului pentru transporturile efectuate servesc facturile, bonul beneficiarului (detașat de la foaia de parcurs) și scrisoarea de transport internațională (C.M.R.), în caz de necesitate, pot fi atașate și documente suplimentare, care pot justifica costurile serviciilor de transport.

În cazul în care contractul de transport nu prevede altfel, pentru achitarea definitivă operatorul de transport, în termen de maximum cinci zile de la data finisării operațiunii de transport, perfectează contul pentru expeditorul (destinatarul) de mărfuri, anexînd documentele de transport.

8. CONTRACTUL DE TRANSPORT

Conform contractului de transport, transportatorul (căraușul) prestează servicii de transport, obligîndu-se față de cealaltă parte contractantă (client), să transporte marfa în punctul de destinație în modul, termenul și metoda prevăzută în contract și să o transmit destinatarului mărfurilor, indicat în factură, furnizorul sau expeditorul fiind obligat să achite transportatorului remunerația convenită.

Contractul de transport trebuie să conțină, în mod obligatoriu, următoarele:

- denumirea și adresa juridică a părților;
- obiectul contractului;
- drepturile și obligațiile transportatorului;
- drepturile și obligațiile furnizorului, expeditorului sau beneficiarului;
- lista serviciilor complementare, costul acestora;
- costul serviciilor de transport al mărfurilor, modul și termenele de efectuare a plăților;
- răspunderea părților contractuale;
- valabilitatea contractului;
- datele bancare;
- data și semnătura.

În coloana «Denumirea și adresa părților» se menționează denumirea completă a furnizorului sau expeditorului, operatorului de transport și destinatarului, adresa juridică și codul fiscal, cu indicarea reprezentanților legali ai acestora, după caz.

În coloana „Obiectul contractului” se specifică tipul mărfii, volumul (în m3), masa (în kg), modul de ambalare, punctul de încărcare, punctul de destinație, condițiile speciale de transportare, documentele de însoțire a mărfurilor. În cazul obiectelor prețioase, bani și titluri comerciale sau de valoare trimise în colete, acestea trebuie individualizate de către furnizorul sau expeditorul de mărfuri, arătând nu numai felul lor, ci și starea exactă a acestora (după caz, cu menționarea

documentelor confirmative). În caz contrar, furnizorul sau expeditorul de mărfuri nu poate pretinde de la operatorul de transport despăgubiri echivalente cu valoarea acestor lucruri prețioase, dacă s-au pierdut pe parcurs, din vina transportatorului. În cazul operațiunilor complexe, când serviciile vor fi efectuate de mai mulți operatori, se vor specifica lucrările efectuate de către fiecare parte contractantă.

În coloana „Drepturile și obligațiile transportatorului” se specifică, în mod expres, obligațiile operatorului de transport, inclusiv prevederile privind modul de perfectare a documentelor, cerințele față de unitățile de transport prezentate pentru încărcare și termenele de prezentare a acestora, modul de organizare a primirii și predării mărfurilor, precum și dreptul de a se substitui în transport și de a solicita plata pentru serviciile prestate, precum și situațiile în care operatorul de transport este exonerat de prevederile contractuale.

În coloana „Drepturile și obligațiile furnizorului sau expeditorului sau destinatarului” se specifică, în mod expres, obligațiile furnizorului sau expeditorului și destinatarului de mărfuri, inclusiv prevederile privind perfectarea documentelor și formalităților vamale, cerințele față de mărfurile prezentate pentru încărcare și termenele de prezentare a acestora, modul de organizare a primirii și predării mărfurilor, precum și situațiile în care furnizorul sau expeditorul este exonerat de prevederile contractuale.

În coloana „Lista serviciilor complementare, costul acestora”, în cazul în care operatorul de transport este dispus să presteze careva servicii suplimentare, aferente operațiunii de transport (lucrări de încărcare-descărcare, perfectarea pachetului de documente, lucrări de ambalare etc.), acestea vor fi menționate cu indicarea volumului de lucrări necesare, timpul sau manopera necesară și costul acestora, după caz.

În coloana „Costul serviciilor de transport al mărfurilor, modul și termenele de efectuare a plăților” se specifică costul serviciilor stipulate în contract, în valută națională (în cazul transporturilor se acceptă și indicarea sumei în valută străină cu stabilirea cursului de schimb de referință în valută națională), modul de efectuare a plăților, inclusiv cu indicarea conturilor bancare și termenului maxim de efectuare a plăților, costul unor servicii suplimentare, mărimea sau quantumul penalităților sau despăgubirilor în cazul neexecutării contractului, sau a executării necorespunzătoare a acestuia.

În coloana „Răspunderea părților” se stabilește răspunderea părților contractante, dacă una dintre părți nu execută sau execută în mod necorespunzător serviciile sau activitatea care decurge din contractul de transport rutier de mărfuri.

Transportatorul răspunde pentru pierderea, deteriorarea sau distrugerea mărfii care i-a fost încredințată de furnizorul sau expeditorul de marfă, cu excepția cazului de forță majoră, caz fortuit sau viciul propriu al mărfii.

În coloana „Valabilitatea contractului” se specifică data intrării în vigoare și

valabilitatea contractului inclusiv cu specificarea duratei, numărului de curse sau cantității de marfă. Părțile își pot rezerva, în mod expres, prin contract dreptul de reziliere a contractului. Clauza cu privire la reziliere îmbracă forma stabilită pentru contractul de transport, dacă legea nu prevede altfel.

În coloana «Datele bancare» se vor indica conturile bancare al părților, precum și alte informații relevante pentru efectuarea plăților între părți.

În coloana «Data și semnătura» se va indica data semnării contractului și semnătura părților contractante.

Contractul va fi semnat de către operatorul de transport și furnizorul sau expeditorul de mărfuri (după caz și destinatarul), în minimum 2 exemplare, care vor fi transmise fiecărei părți contractante.

La semnarea contractului, acesta va fi autentificat prin semnătura persoanelor responsabile și ștampilă.

Litigiile și diferendele între operatorul de transport, care efectuează transportarea, și expeditorul de mărfuri, apărute la executarea contractului, se soluționează conform clauzelor stipulate în contract.

În cazul transporturilor internaționale prevederile contractului nu trebuie să contravină prevederilor Convenției referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele (Convenția C.M.R.).

9. RĂSPUNDEREA OPERATORILOR DE TRANSPORT ȘI A EXPEDITORILOR DE MARFĂ

Operatorii de transport, furnizorii, expeditorii și destinatarii de mărfuri poartă răspundere patrimonială pentru nerespectarea obligațiilor contractuale și a încălcării prevederilor legale ale Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 6 iunie 2002 și Codului transporturilor rutiere nr. 150 din 17 iulie 2014.

Operatorul de transport, pentru neefectuarea transportării mărfurilor în volumul prevăzut de contractul de transport, iar furnizorul sau expeditorul (destinatarul) de mărfuri pentru neprezentarea la transport a mărfurilor în volumele prevăzute, poartă răspundere materială stabilită prin înțelegerea părților.

Operatorii de transport poartă răspundere pentru integritatea mărfurilor din momentul primirii acestora la transport și până la predarea către destinatar.

Operatorii de transport compensează prejudiciul cauzat la transportarea mărfurilor în următoarele mărimi:

- pentru pierderea sau lipsa mărfurilor – în mărimea costului real al mărfurilor pierdute sau lipsă;
- pentru alterarea sau deteriorarea mărfurilor – în mărimea sumei, cu care s-a redus costul acestora;

- pentru pierderea, lipsa, alterarea sau deteriorarea mărfurilor cu valoare declarată în mărimea valorii declarate, dacă nu va fi dovedit că valoarea declarată nu corespunde costului real al mărfurilor.

Furnizorul sau expeditorul (destinatarul) de mărfuri este în drept să considere marfa pierdută și să ceară compensarea prejudiciului pentru pierderea acestora, dacă marfa nu a fost predată:

- în decursul a 30 de zile calendaristice din momentul expirării termenului de furnizare stabilit în contract;
- în decursul a 60 de zile calendaristice din momentul preluării mărfurilor spre transportare, în cazul în care termenul de livrare nu a fost stabilit.

Odată cu compensarea prejudiciului cauzat prin pierderea, lipsa, alterarea sau deteriorarea mărfurilor, operatorul de transport trebuie să restituie furnizorului sau expeditorului (destinatarului) de mărfuri plata percepută pentru transportarea mărfurilor pierdute, lipsă, alterate sau deteriorate, dacă ea nu intră în costul mărfurilor.

Operatorul de transport compensează costul mărfurilor pierdute, lipsă, alterate sau deteriorate în temeiul facturii fiscale sau altui document care îl înlocuiește, prezentat de către expeditorul (destinatarul) de mărfuri.

Costul mărfurilor se determină conform prețurilor medii de piață, existente la data și locul predării mărfurilor către destinatarul mărfurilor, prevăzut în contract.

În cazul în care furnizorul sau expeditorul refuză să utilizeze mijloacele de transport rutier în volumul indicat în contract, beneficiarul este obligat să plătească despăgubirea pentru staționarea mijloacelor de transport respective, conform tarifului pe unitate de timp prevăzut în contract.

Pentru reținerea din vina furnizorului sau expeditorului (destinatarului) de mărfuri a autovehiculelor prezentate pentru încărcare sau descărcare supra termenul stabilit, expeditorul sau destinatarul de mărfuri achită operatorului de transport amendă pentru fiecare oră de staționare neproductivă a autovehiculului în mărimea convenită de către părți, prin contract.

Circumstanțele, care pot servi drept temei pentru tragerea la răspundere materială a operatorilor de transport, furnizorilor, expeditorilor, destinatarilor de mărfuri se confirmă prin înscrieri în documentele de însoțire a mărfurilor, precum și în contractul de transport.

Până la intentarea acțiunilor referitor la transporturile rutiere de mărfuri, este obligatorie înaintarea reclamațiilor față de participanții la transport.

Dacă destinatarul preia încărcătura fără a verifica, împreună cu operatorul de transport, starea acesteia și fără a formula față de transportator obiecții cu indicarea distrugerilor, pierderilor sau deteriorărilor, se va prezuma, până la proba contrară, că destinatarul a primit încărcătura în starea descrisă în documentele de transport.

Obiecțiile urmează a fi făcute, dacă este vorba de pierderi sau deteriorări ce pot fi observate la o examinare exterioară, cel târziu la recepționarea încărcăturii.

Dacă destinatarul și operatorul de transport au verificat împreună starea încărcăturii, dovada contrară rezultatului acestei verificări se admite doar în cazul unor pierderi sau deteriorări ce nu pot fi recunoscute la examinarea exterioară și în cazul formulării de către destinatar a unor obiecții scrise față de transportator în decursul a 7 zile, neluând în considerare duminicile și sărbătorile legale.

Dacă rezervele nu privesc pierderi sau deteriorări care pot fi recunoscute la o examinare exterioară, obiecțiile urmează a fi făcute în scris, în decursul a 7 zile, neluând în considerare duminicile și sărbătorile legale, după recepționare.

Pentru încălcarea termenului de livrare se pot cere despăgubiri doar dacă, în termen de 21 de zile din momentul în care încărcătura a fost pusă la dispoziția destinatarului, este înaintată o obiecție scrisă către operatorul de transport.

La calculul termenelor stabilite nu se ia în considerare ziua recepționării sau ziua în care încărcătura a fost pusă la dispoziția destinatarului.

Operatorul de transport și destinatarul sînt obligați să-și acorde toate înlesnirile corespunzătoare pentru constatările și verificările necesare.

Termenul de prescripție în raporturile de transport este de un an. În cazul intenției sau al culpei grave, termenul de prescripție este de 3 ani.

Curgerea termenului de prescripție începe:

- în caz de pierdere parțială, de deteriorare a încărcăturii sau de încălcare a termenului de transportare – din ziua predării încărcăturii către destinatar;
- în cazul distrugerii sau pierderii totale – în a 30-a zi de la expirarea termenului de transportare, iar dacă acest termen nu este stabilit de părți sau de lege – în cea de-a 60-a zi din ziua preluării încărcăturii de către operatorul de transport;
- în toate celelalte cazuri – în ziua expirării unui termen de 3 luni de la data încheierii contractului de transport.

Reclamațiile și acțiunile referitoare la transporturile rutiere de mărfuri se examinează în modul stabilit de Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 6 iunie 2002, Codul transporturilor rutiere nr. 150 din 17 iulie 2014, dar nu mai mult de 30 de zile calendaristice de la data primirii pretenției sau plîngerii.

10. MARCAREA MĂRFURILOR

La prezentarea mărfurilor în ambalaj și a mărfurilor per unitate, furnizorul sau expeditorul de mărfuri poate marca în prealabil fiecare partidă de marfă.

Marcajul este format din marcajul de bază și semnele convenționale de manipulare a mărfurilor (principalele simboluri ale marcajelor aplicate pe ambalaj

care specifică modul de manipulare a mărfurilor, conform ISO 780:1997 sunt incluse în tabel).

Pe marcaj se indică:

- semnul destinatarului – denumirea deplină sau prescurtată a destinatarului de mărfuri sau semnul distinctiv utilizat de destinatar (în cazul transportării partidelor mici);
- numărul foi de cerere – comandă;
- locul destinației – se înseamnă prin indicarea localității de destinație;
- greutatea unității de marfă – se marchează prin cifre, care determină greutatea brută și greutatea netă, în kilograme.

Datele fixate în documentele de însoțire trebuie să corespundă în măsura deplină marcării.

Pentru facilitarea transportării mărfurilor, furnizorul sau expeditorul de mărfuri poate aplica marcaje speciale, care indică particularitățile încărcăturii, metodele de manipulare în procesul de încărcare-descărcare, la transportare și păstrare (de exemplu, „Partea de sus”, „A nu răsturna” etc.).

Marcarea poate fi efectuată prin unul din următoarele procedee:

- aplicarea nemijlocită a semnelor pe locul de marfă;
- aplicarea etichetei.

Marcarea poate fi efectuată prin vopsire, conform șablonului, ștanțare, ștampilare sau cu ajutorul unor mașini speciale de marcarea. Marcarea prin metoda manuală se admite doar în cazuri excepționale, conform acordului părților.

La marcarea se vor utiliza semne convenționale, inscripții, litere, cifre sau desene expresive cu utilizarea vopselelor contraste. Culoarea vopselei trebuie să se evidențieze puternic de culoarea ambalajului și încărcăturii.

Marcarea locurilor de marfă trebuie să fie clară și lizibilă.

Marcarea trebuie să se efectueze cu vopsea cu putere de aderență la orice suport, rezistentă la lumină, la apă și alte condiții ale mediului.

Etichetele de marcarea pot fi fabricate din hârtie, carton, pânză, placaj, metal, masă plastică.

Marcajul pe etichete poate fi efectuat prin unul din următoarele procedee:

- tipografică;
- dactilografiere;
- ștampilare cu ajutorul șablonului;
- presare.

Suprafața etichetelor trebuie să fie rezistentă la acțiunea fenomenelor climaterice.

Etichetele din hârtie și carton trebuie să fie înțelepte de ambalaj.

Etichetele din pânză trebuie să fie cusute.

Etichetele din placaj, metal, masă plastică trebuie să fie fixate în buloane, șuruburi, cuie sau prin nituire.

Fixarea etichetelor de lăzile din placaj, carton și hîrtie cu ajutorul cuielor nu se admite.

Se admite fixarea etichetelor de încărcătură cu ajutorul firelor metalice, dacă alte metode de fixare sînt imposibile.

La transportarea mărfurilor de tipul barelor de metal, țevelor, instrumentelor masive sau cu manivele lungi la adresa mai multor destinatari de mărfuri, se admite marcarea prin vopsirea capetelor, după care se poate determina apartenența lor la o partidă.

Marcajul se aplică:

- pe lăzi sau cutii – pe una din părțile laterale;
- pe saci și baloturi – pe una din părțile late.

În cazul imposibilității aplicării marcajului pe părțile laterale sau din față pe lăzile mici cu înălțimea de 200 mm și mai mici se admite marcarea pe părțile alăturate ale ambalajului (inclusiv pe capac).

Semnele convenționale privind manipularea mărfurilor urmează a fi plasate în colțul stîng de sus de la marcajul de bază, cu excepția semnelor „a se lega aici” și „centru de greutate”, care urmează a fi aplicate în locurile stabilite pentru ele.

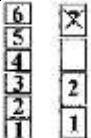
La transportarea mărfurilor omogene la adresa unui destinatar se admite aplicarea marcajului nu pe toate unitățile de marfă, însă nu mai puțin decît pe patru. În aceste cazuri locurile marcate se plasează:

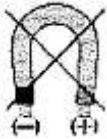
- în furgoane – lângă ușă cu marcajul în afară;
- pe autovehiculele cu caroseria deschisă – în rîndul de sus de încărcare cîte două locuri lîngă fiecare bord lateral al caroseriei cu marcajul în afară.

La transportarea mărfurilor în vrac și turnate marcarea nu se efectuează.

Simbolurile marcajelor conform standardului ISO 780:1997

Simbol etichet ă	Semnificația simbolului
1	2
	Fragil (fragile) Marfa astfel etichetată trebuie manipulată cu grijă. Coletele nu vor fi târâte sau lovite și vor fi așezate (și nu aruncate) pe suprafețe plane și solide. Se va evita supraetajarea excesivă, care ar putea deteriora marfa din rîndurile inferioare
	Nu folosi cîrlige (use no hooks) Se interzice folosirea cîrligelor metalice la manipularea mărfurilor în saci de iută și, mai ales, de plastic, la cartoane, bale și baloturi cu mărfuri scumpe și delicate etc.
	Se păstrează la loc uscat (keep dry) Mărfurile astfel etichetate vor fi ferite de umiditate
	Unitatea de încărcătură se va stivui doar cu săgețile în sus (top) Unitatea de încărcătură trebuie întotdeauna să fie transportată, manipulată și depozitată în așa fel încît întotdeauna săgețile să fie orientate în sus. Rostogolirea, bascularea, balansarea puternică trebuie să fie evitate
	A se feri de căldură (keep away from heat) Aceste mărfuri nu vor fi stivuite în locuri cu temperaturi ridicate și nu vor fi supuse timp îndelungat influenței directe a razelor solare
	Se protejează de căldură și surse radioactive În plus la condițiile specificate la simbolul anterior, mărfurile trebuie izolate de sursele radioactive

Simbol etichet ă	Semnificația simbolului		
1	2		
	Poziția centrului de masă (Center of gravity) Acest simbol este menit să ofere o indicație clară a poziției centrului de gravitate, mai ales în cazul în care această poziție nu este centrală		
...kg. max 	Capacitatea portantă a unității de încărcătură (stacking limitation) Deoarece nu pot susține mase mai mari decât cea indicată, unitățile de încărcare ce poartă acest simbol se vor așeza (arima) în straturile superioare		
	Dispune chinga sau lanțul doar în locul prevăzut cu acest marcaj (sling here)		Prinderea cu dispozitive cu clești se face doar în dreptul marcajului
	A nu se rostogoli (do not roll)		A nu se stivui pe mai mult de șase nivele
	Utilizează manipulator manual aici (use hand truck here)		A nu se utiliza manipulator manual (no hand truck here)
	A se utiliza motostivuator cu furcă în acest loc (use forklift truck here)		A nu se manipula cu manipulator cu furcă (do not use forklift truck here)
	A nu se distruge ambalajul (do not destroy barrier) Ambalajul are un strat de protecție împotriva umidității și coroziunii, situat sub stratul exterior. Protecția va fi inefficientă în cazul în care acest strat este deteriorat		

Simbol etichet ă	Semnificația simbolului		
1	2		
	Desfă aici (tear off here) Acest simbol este destinat numai pentru destinatar		
	Echipament sensibil la descărcări electrostatice (electrostatic sensitive device)		A nu se expune câmpurilor magnetice
	Pot necesita controlul temperaturii (may require temperature control) Însemnul respectiv se aplică în special pe ambalajul mărfurilor perisabile		
	Valoarea limită a temperaturii (temperature limitations) În conformitate cu reglementările în vigoare, simbolul ar trebui să fie prevăzute cu sufixul „...° C” pentru o anumită temperatură sau, în cazul unui interval de temperatură, cu o limită superioară („...° C maximum”) sau inferioară („...° C minimum”)		
	Container căptușit sau punte alăturată (line container or adjacent deck) Mărfurile astfel ambalate trebuie stivuite separat, deoarece sînt dăunătoare altor mărfuri (prin mirosuri penetrante, scurgeri care pătează etc.)		
	Pericol de contaminare (possible taint problem) Mărfurile respective pot produce contaminare sau pot fi contaminate (în special prin mirosuri penetrante)		
	Pericol de incendiu (possible fire risk)		

Simbol etichet ă	Semnificația simbolului
1	2
	Eticheta marchează mărfurile inflamabile, predispuse aprinderii spontane, sau care se pot aprinde prin încălzire
	Pericol de otrăvire (possible poison) Evident este vorba de substanțe otrăvitoare, care trebuie stivuite departe de mărfurile alimentare și delicate
	Pericol de corodare (corrosion risk) Prin scurgeri, marfa respectivă produce corodarea altor mărfuri sau containerului în care este stivuită, distruge vopseaua, avariază mărfurile din vecinătate prin degajarea de gaze sau produc oxidarea rapidă și intensă în condiții de umiditate și în contact direct cu metalul
	Pericol de infestare (possible infestation problem) Mărfurile în cauză pot conține insecte. În aceste cazuri spațiile implicate, după descărcare, vor fi fumigate. Sînt însoțite de documente sanitare obținute din țara de origine

ÎNTREBĂRI PENTRU AUTOEVALUARE

1. Ce reprezintă „scrisoarea de trăsură”?

Răspuns corect: Un document tipizat care însoțește marfa și constată încheierea contractului de transport.

2. Care este volumul interior minim pe care trebuie să îl aibă un utilaj pentru a fi considerat „container”?

Răspuns corect: Cel puțin 1 metru cub.

3. Cum se numește intervalul de timp dintre punerea la dispoziție a vehiculului și începerea încărcării/descărcării mărfurilor?

Răspuns corect: Staționare neproductivă a mijlocului de transport.

4. În ce situație intervine un „colector” pentru a aduna colete mai mici în loturi mai mari, asigurând utilizarea eficientă a vehiculului?

Răspuns corect: În cazul transportului în regim de grupaj.

5. Cine este persoana fizică sau juridică în folosul căreia se realizează transportul și care achită costul acestuia?

Răspuns corect: Beneficiarul.

6. În ce formă poate operatorul de transport să primească o comandă în cazul în care aceasta este urgentă?

Răspuns corect: În formă verbală sau prin alte mijloace de comunicare (fax, e-mail).

7. Ce calitate și ce obligații are o persoană fizică sau juridică care încheie un contract de transport fără a fi furnizor, expeditor sau destinatar?

Răspuns corect: Este considerată beneficiar și preia drepturile și obligațiile expeditorilor și destinatarilor.

8. Care operațiune nu face parte din procesul complex al transportului rutier de mărfuri ?

Răspuns corect: Fabricarea ambalajelor și producerea bunurilor mobile.

9. Cine poartă răspundere pentru datele eronate, inexacte și incomplete din factură (scrisoarea de trăsură)?

Răspuns corect: Furnizorii sau expeditorii (destinatarii) de mărfuri.

10. În ce an a aderat Republica Moldova la Convenția C.M.R. referitoare la contractul de transport internațional de mărfuri pe șosele?

Răspuns corect: 1993.

11. În care situație se permite prezentarea spre achitare a documentelor de plată, chiar dacă facturile sunt perfectate incorect sau lipsesc?

Răspuns corect: La transportarea mărfurilor pe teritoriul unei uzine, al unui șantier sau deposit.

12. Ce statut juridic au facturile?

Răspuns corect: Sunt documente cu regim special, prevăzute cu însemne de protecție.

13. În ce condiții se predau mărfurile sosite în autovehicule sau containere intacte, cu sigiliile furnizorului?

Răspuns corect: Fără controlul greutății, stării mărfurilor și numărului de locuri de marfă.

14. Cine suportă costul serviciilor de expertiză inițială pentru stabilirea cauzei deteriorării mărfurilor?

Răspuns corect: Partea care solicită evaluarea.

15. Când are dreptul destinatarul de mărfuri să refuze recepționarea totală a încărcăturii?

Răspuns corect: Când calitatea mărfurilor s-a schimbat din cauza alterării/deteriorării încât exclude utilizarea deplină sau parțială.

16. Ce este obligat să facă furnizorul/expeditorul dacă mărfurile din traficul interurban nu pot fi predate destinatarului din motive independente de operatorul de transport?

Răspuns corect: Să stabilească pentru operatorul de transport un alt punct de destinație.

17. În sarcina cui cade obligația de a spăla și dezinfecta vehiculul după transportarea animalelor sau a produselor perisabile?

Răspuns corect: Destinatarului mărfurilor, după descărcare.

18. Cum se stabilesc tarifele pentru efectuarea transporturilor rutiere de mărfuri?

Răspuns corect: În mod liber, pe baza cererii și ofertei, prin convenția părților la încheierea contractului.

19. În ce termen maxim de la finisarea operațiunii de transport trebuie operatorul să perfecteze contul pentru achitarea definitivă (dacă în contract nu este prevăzut altfel)?

Răspuns corect: În termen de maximum cinci zile.

20. Ce se întâmplă dacă furnizorul sau expeditorul nu individualizează banii, obiectele prețioase sau titlurile de valoare trimise în colete în coloana „Obiectul contractului”?

Răspuns corect: Furnizorul sau expeditorul nu poate pretinde de la operatorul de transport despăgubiri echivalente cu valoarea acestora, în caz de pierdere din vina transportatorului.

21. Pentru ce anume răspunde transportatorul în legătură cu marfa care i-a fost încredințată?

Răspuns corect: Pentru pierderea, deteriorarea sau distrugerea mărfii, cu excepția cazului de forță majoră, caz fortuit sau viciul propriu al mărfii.

22. În ce valută se specifică costul serviciilor în coloana „Costul serviciilor de transport al mărfurilor, modul și termenele de efectuare a plăților”?

Răspuns corect: În valută națională, fiind acceptată și indicarea sumei în valută străină cu stabilirea cursului de schimb de referință în valută națională.

22. Care este numărul minim de exemplare în care se semnează contractul de transport de către părțile contractante?

Răspuns corect: În minimum 2 exemplare, transmise fiecărei părți contractante.

23. Ce condiție obligatorie este impusă contractelor în cazul transporturilor internaționale de mărfuri?

Răspuns corect: Prevederile contractului nu trebuie să contravină prevederilor Convenției C.M.R.

24. În ce termen calendaristic poate clientul să considere marfa pierdută dacă nu a fost stabilit un termen de livrare în contract?

Răspuns corect: În decursul a 60 de zile calendaristice din momentul preluării mărfurilor spre transportare.

25. Cum se determină costul mărfurilor pierdute, lipsă, alterate sau deteriorate?

Răspuns corect: Conform prețurilor medii de piață, existente la data și locul predării mărfurilor către destinatar.

26. În ce termen trebuie făcute obiecțiile scrise pentru pierderi sau deteriorări ce nu pot fi recunoscute la o examinare exterioară?

Răspuns corect: În decursul a 7 zile, neluând în considerare duminicile și sărbătorile legale, după recepționare.

27. Care este termenul general de prescripție în raporturile de transport, și la cât se extinde acesta în caz de intenție sau culpă gravă?

Răspuns corect: Termenul general este de 1 an, iar în caz de intenție sau culpă gravă este de 3 ani.

28. Când începe curgerea termenului de prescripție în cazul distrugerii sau pierderii totale a încărcăturii, dacă părțile nu au stabilit un termen de transportare?

Răspuns corect: În cea de-a 60-a zi din ziua preluării încărcăturii de către operatorul de transport.

29. Din ce este format marcajul aplicat pe ambalajul mărfurilor per unitate?

Răspuns corect: Din marcajul de bază și semnele convenționale de manipulare a mărfurilor.

30. În ce situație se admite efectuarea marcării prin metoda manuală?

Răspuns corect: Doar în cazuri excepționale, conform acordului părților.

31. Ce regulă de fixare este interzisă în mod expres pentru lăzile din placaj, carton și hârtie?

Răspuns corect: Fixarea etichetelor cu ajutorul cuielor.

32. Cum se poate efectua marcarea în cazul transportării barelor de metal sau a țevelor la adresa mai multor destinatari?

Răspuns corect: Prin vopsirea capetelor, pentru a determina apartenența la o partidă.

33. Pe care dintre părțile ambalajului se aplică marcajul în cazul sacilor și al baloturilor?

Răspuns corect: Pe una din părțile late.

34. Unde trebuie plasate semnele convenționale privind manipularea mărfurilor în raport cu marcajul de bază?

Răspuns corect: În colțul stâng de sus (cu excepția semnelor „a se lega aici” și „centru de greutate”).

35. Care este numărul minim de unități ce trebuie marcate la transportarea mărfurilor omogene la adresa unui singur destinatar?

Răspuns corect: Nu mai puțin decât patru unități de marfă.